

Лук'яненко А.А.
КПІ ім. Ігоря Сікорського
Науковий керівник:
Солончук І.В., ст.викл.
КПІ ім. Ігоря Сікорського

Приватний виконавець як суб'єкт виконавчого провадження в цивільних справах

Загалом, в світі існує три моделі виконання судових рішень. Є країни, в яких дана система є повністю приватна та існує багато років (Нідерланди, Франція), наявні країни із виключно державною структурою виконання рішень (їх в світі залишилось лише чотири) та змішаною системою (Болгарія, Польща, країни Прибалтики, тощо) , - до якої долучається і Україна, де конкуруватимуть між собою державні та приватні виконавці. Як відомо, конкуренція сприяє підвищенню рівня надання сервісних послуг і враховуючи той факт, що за 2016 рік виконавча служба за рішеннями по цивільних справах виконала лише 32% - законодавець вирішив за доцільне створити інститут приватних виконавців, що втілилось в новий ЗУ « Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів» 02.06.2016 року.

Аналізуючи досвід зарубіжних країн по ефективності впровадження змішаної системи виконання судових рішень варто зазначити, що вона себе виправдовує. Проте, як і в кожному дискусійному питанні існують свої прихильники та скептики. Останні стверджують, що в такий спосіб відбувається узаконення рейдерства, колекторської діяльності а особи, наділені даними повноваженнями стануть кишеньковими виконавцями банків та фінансових установ, за для відчуження у людей приватної власності за великі борги. Ми маємо розуміти, що будь-яка новація несе в собі певні ризики. Але якщо ми згадаємо досвід із введення інституту приватних нотаріусів, то дискусії із необхідності такого впровадження були набагато гострішими. Пройшло декілька років і практика показує, що чи то при продажі квартири, чи то з метою виписання довіреності – в 90% випадків ми користуємося послугами саме приватних нотаріусів. Дані паралелі варто проводити, адже з юридичної точки зору приватний виконавець є суб'єктом незалежної професійної діяльності, котрі отримують від держави ліцензію і починають виконувати функції, які їм делегувала держава.

На наш погляд, скептичне відношення відносно доцільності впровадження даного інституту пояснюється тим, що в суспільстві не відбулося відновлення довіри до судової гілки влади. Зовсім не правильним є той факт, що суд при вирішенні конкретної справи не бере на себе відповідальність за виконання такого рішення, так як вони, по суті, мають доповнювати одна одну. Апелюючи до чинного законодавства ми більше схилиємося до думки, що провадження даного інституту понесе за собою ряд позитивних змін. Із ЗУ « Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів» випливає, що самі приватні виконавці будуть зацікавлені у ефективному виконанні рішень.

Варто зазначити, що приватні виконавці не зможуть виконувати рішення по тих справах, в яких стороною є держава: стягнення такими особами не буде відбуватися ні на користь держави, ні з її підприємств. До цього списку додаються рішення, де мова йде про малолітніх дітей. Також необхідно вказати, що в перший рік роботи така особа не зможе стягувати кошти на суму більше, ніж 6 млн. грн.

Їхня діяльність буде контролюватися Міністерством юстиції України, тому кожна особа, яка вважатиме, що саме приватним виконавцем було порушено її права зможе завжди звернутися до даного органу. Також планується впровадження Асоціації приватних виконавців – професійна, незалежна організація, яка буде об'єднувати всіх приватних виконавців України і фактично буде саморегулювати свою діяльність: буде реалізоване впровадження дисциплінарних органів, які притягуватимуть таких осіб до відповідальності у випадку порушення Закону. Законодавцем передбачена персональна відповідальність з чого виходить, що вони не можуть об'єднуватись в компанії, фірми і т.п. До дисциплінарної додається й повна майнова відповідальність; кримінальна і адміністративна – у випадках, коли будуть виявлені відповідні порушення. На противагу цьому ми вбачаємо серйозну фінансову мотивацію, адже заробіток таких осіб складатиме 10% від фактично стягнутого майна чи коштів боржника. Додатково, але за рахунок стягувача, вони зможуть домовлятися про окрему оплату. Таким чином відпадає фінансова зацікавленість у будь – яких порушеннях з боку приватного виконавця і підвищується ефективність таких послуг, зокрема в процесі відшукування активів і пасивів боржника.

З 2017 року Міністерством юстиції було оголошено конкурс на здобуття права заняття приватною виконавчою діяльністю. Навчання відбувається в Інституті права і післядипломної освіти протягом 23-х робочих днів. Подавати документи можуть всі особи, котрі передбачені в Законі (зокрема п. 1 ст.18 зазначає, що це має бути громадянин України, який досяг 25 років, має вищу юридичну освіту не нижче другого рівня, володіє державною мовою, має стаж роботи у галузі права після отримання відповідного диплома не менше двох років) та передбачається здача кваліфікаційного іспиту, котрий є досить складним. Покладаємо великі надії на те, що такі сурові вимоги виправдовуватимуть себе якісним сервісом та ефективністю послуг; сприятимуть в певній мірі відновленню довіри до судочинства та реалізовуватимуть на практиці конституційні права громадян України.

Використана література:

1. Конституція України Прийнята на V сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року // Відомості ВРУ. – 1996. - № 30.
2. Цивільний процесуальний кодекс України № 1618-IV від 18 березня 2004 р. // ВВР. – 2004. - № 40-41, 42. – Ст. 492.
3. ЗУ « Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів» / Електронний ресурс. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1403-19>